

สำเนาเอกสาร
ฉบับที่ ๖๔

ที่ ยส ๐๐๒๓.๑๐/ว ๑๕๐๓

สำนักงานเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว
เลขที่รับ..... ๑๗๙๔
วันที่..... ๒๖ ส.ค. ๒๕๖๔
เวลา..... ๑๔. ๓๐
น.

ที่ว่าการอำเภอคำเขื่อนแก้ว
ถนนแจ้งสนิท ยส ๓๕๑๑๐

๘ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดกรณีเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก
เรียน นายกเทศมนตรีตำบล และ นายนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทุกแห่ง

อ้างถึง หนังสือ腔เอกสารคำเขื่อนแก้ว ที่ ยส ๐๐๒๓.๙/ว ๑๕๗๙ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือจังหวัดยโสธร ที่ ยส ๐๐๒๓.๔/ว ๗๗๒๒

ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๔

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ได้แจ้งการปรับปรุงหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของ
หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติ นั้น

腔เอกสารคำเขื่อนแก้วได้รับแจ้งจากจังหวัดยโสธรว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่า เพื่อให้
การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปโดยถูกต้อง
และมีให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ จึงได้ซักข้อมูลแนวทางปฏิบัติตามเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ทราบและถือปฏิบัติ ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

โดยที่ หัวหน้าศูนย์ปฏิสัมพันธ์เพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

- เผด็จฯ โถทุน

ศึกษาดูงานสู่ภูมิภาคอย่างทั่วถึง

แล้วทั้งหมดจะนำไปสู่การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ
และลดผลกระทบต่อสังคม ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ การเมือง ความมั�ใจ ความเชื่อมั่นในสถาบันฯ

ขอแสดงความนับถือ

นายบุญพิม ภัทรพลพาร์ค^{ชื่อ}
นายอำเภอคำเขื่อนแก้ว

(นายพานิชนา ร้อยตรี)
นักทรัพยากรบุคคล ชำนาญการ

(นางสาวสรวิษฐ์ สิงหครุณ)
หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น腔เอกสาร
โทร. ๐ - ๔๕๗๙ - ๑๕๘๒

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดยโสธร : “ยโสธรเมืองเกษตรอินทรีย์ เมืองแห่งวิถีอีสาน”

(นายคุณธรรม พันธ์เพชร)

ปลัดเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว

(นายหนูเกล้า เพียรท้า)
นายกเทศมนตรีตำบลคำเขื่อนแก้ว

“๒๕๐ ปี อุ่นเอื้องเมืองยศ”

๗๗ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดกรณีเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำการทำลายเมิดต่อบุคคลภายนอก
 เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี และนายกเทศมนตรีเมืองสุราษฎร์
 อังสิง หนังสือจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ ยส ๐๐๒๓.๔/ ๑๐๓๑๒ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓
 สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือรับส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ ๑๖๑๓
 ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทำลายเมิดต่อบุคคลภายนอก โดยให้อีกปฏิบัติตามหมวด ๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กรณีเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำการทำลายเมิดต่อบุคคลภายนอก หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลต้องส่งสำเนาให้กระทรวงมหาดไทยตรวจสอบตามข้อ ๑๗ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ ๖๐๙๖ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่า เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยถูกต้องและมีให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ จึงได้ขอกำหนดแนวทางปฏิบัติมาเพื่อให้ นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบและถือปฏิบัติ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป สำหรับอำเภอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมเพชร สร้อยสระบุรุษ)
 รองผู้ว่าราชการจังหวัด สุราษฎร์ธานี
 ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
 กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบ และเรื่องร้องทุกข์
 โทร. ๐ ๘๕๕๑ ๓๐๓๕ ต่อ ๔๒
 เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี : “ยโสธรเนื่องเกย์ตรอินทรี เมืองแห่งวิถีอีสาน”

“๒๕๐ ปี สุรุ่งเรืองเมืองยศ”

๑๗๖๘/...../.....
วันที่ ๕ / ก.ศ. / ๖๔
๐๙.๒๖

ที่ ๘๘๐ ๘๔/ ๑๙๑๓

ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่

วันที่ ๑๒๘๓

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนครรภ์สีมูลหมับดอ๊ด๊อดห้องผู้ดูแลห้องเรียน

๗๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ; เลขบัน ๖๒๘

เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดกรณีเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๘๘๐ ๘๔/ ๖๐๘๖ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเรื่องที่ ๔๐๑/๒๕๖๔ จำนวน ๑ ชุด
๒. สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเรื่องที่ ๖๘๖/๒๕๖๔ จำนวน ๑ ชุด

หมายที่กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำขึ้นเพื่อให้กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรา ๒ ๙. ๙.๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติบโต ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติบโต ๒๕๓๙ ให้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์กรบริหารส่วนตำบลส่องสันวนให้กระทรวงมหาดไทยตรวจสอบตามข้อ ๑๗ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติแก้ไขเพิ่มเติบโต ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติบโต ๒๕๓๙ ประกอบหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๘๘๐ ๘๔/ ๖๐๘๖ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติแก้ไขเพิ่มเติบโต ๒๕๓๗ ของเจ้าหน้าที่เป็นโดยถูกต้องและมีให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ จึงขอขอกล่าวดังนี้

๑. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีผู้เสียหายพ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยไม่ชักชา เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว ทั้งนี้ ตามข้อ ๓๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติแก้ไขเพิ่มเติบโต ๒๕๓๗ เพื่อทำหน้าที่สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อทำหน้าที่สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แล้วเสนอความเห็นต่อผู้แต่งตั้งเพื่อพิจารณาตัดสินใจในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลว่า ความเสียหายตามที่บุคคลภายนอกกล่าวอ้างในคำฟ้องนั้น เกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำการบัญญัติหน้าที่หรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่มีได้กระทำการบัญญัติหน้าที่ ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับเดียวกัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และเมื่อหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกตามคำพิพากษาของศาล ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่เพียงในนั้น หากคณะกรรมการได้ทำการสอบสวนในประเด็นต่าง ๆ ครบถ้วนแล้ว สามารถนำสำเนาการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

/มาพิจารณา ...

มาพิจารณาว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงได โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๕๑๗/๒๕๔๙ และเรื่องเสร็จที่ ๖๘๖/๒๕๕๑

๒. การส่งสำเนาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้กระทรวงมหาดไทยตรวจสอบ ตามข้อ ๑๗ ข้อ ๓๔ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๖๐๙๖ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ กรณีเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำการลังเลด้อยความต่อสู้ ไม่กระทำการตามอำนาจหน้าที่ ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒ จะต้องรายงานถึงกระทรวงมหาดไทยก่อนครบกำหนดอายุความไม่น้อยกว่า ๑ เดือน เพื่อมีให้การเสนอสำเนา กระชันชิดจนอาจเกิดความเสียหายต่อทางราชการได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งนายอำเภอ รวมทั้งแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ^๕

(นายสันติธร ยิ่งลักษณ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๘๐๓๖
ผู้ประสานงาน นายคุณทน บุญวงศ์

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีผู้เสียหาย
พ่องหน่าว่างงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่กระทำละเมิด

กรรมการชนส่งทางบกได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๘๐๔/๙๒๐๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๘๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า บุคคลภายนอกได้ยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ กรรมการชนส่งทางบกรายหานี้เป็นผู้อุกฟ้องคดีที่ ๑ และกรรมการชนส่งทางบกเป็นผู้อุกฟ้องคดีที่ ๒ โดยบรรยายฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้บำรุงตน (แท็กซี่) และแบบค่าจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ ๗๖๙ จำนวน ๘๐๐ บาท ลงในแบบค่าจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ ๗๖๓ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๘๓ อันเป็นหมายเลขที่ผิดไปจากความเป็นจริง คือ เอส-๐๕๒๖ โดยมีเจตนาทุจริต ต่อมานี้ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำแบบค่าจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ ๗๖๙ ที่ผู้รับชำระภาษีเป็นผู้แจ้งให้แก่ผู้ฟ้องคดีทราบและไม่ได้ป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษีแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ไปพบผู้อุกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอให้แก้ไขความผิดพลาดและตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับชำระภาษีเป็นผู้แจ้งให้แก่ผู้ฟ้องคดีทราบและไม่ได้ป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษีแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกลั่นแกล้งทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษีและเสียประโยชน์ที่ไม่อาจนำร่องยศด้วยตัวเองดังกล่าวให้ผู้อุกฟ้องคดีทราบและดำเนินการได้ การกระทำการของผู้อุกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกระทำการที่ไม่ดีและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามที่ได้ระบุไว้ในหนังสือที่ ๑ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังต่อไปนี้

๑. กรณีผู้เสียหายฟ้องกรรมการชนส่งทางบกต่อศาลปกครองหรือศาลแพ่งและขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย หากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๓๔ คณะกรรมการจะต้องสอบข้อเท็จจริงเฉพาะประเด็นเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ หรือต้องสอบข้อเท็จจริงให้ปรากฏด้วย

ว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ แล้วจะต้องพิจารณาต่อไปว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ อีกทั้งจะต้องซดใช้ค่าสินใหม่ทดแทนเป็นจำนวนเท่าใดหรือไม่ อย่างไร

๒. หากกรณการชนส่งทางบกต้องรับผิดชอบคุณภัยนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๓๔ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ เพียงใด กรณการชนส่งทางบกจะพิจารณาໄลเบี้ยจากเจ้าหน้าที่ จากจำนวนการสอบข้อเท็จจริงจากคณะกรรมการตามข้อ ๓๕ หรือจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการชั้นนำพิจารณาใหม่

คณะกรรมการกรดูษฐ์ก้า(คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงคมนาคม(กรณการชนส่งทางบก)แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า โดยที่การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่ามีการกระทำละเมิดหรือไม่ การกระทำละเมิดได้กระทำใน การปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ เจ้าหน้าที่ใช้กระทำการใดๆ ให้หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ และเจ้าหน้าที่ผู้ใดที่ยังรับผิดชอบใช้ค่าสินใหม่ทดแทนเป็นจำนวนเท่าใด ดังนั้น เมื่อบุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก และผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้แต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๓๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว คณะกรรมการจึงต้องสอบให้ได้ข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น หากความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๖ แต่ถ้าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๗ แห่งระเบียบดังกล่าว

๔. ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ซักซ่า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับค่าแนะนำจากกระทรวงการคลัง

๕. ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

๖. ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อແลงด์ต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพันจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกตาม
คำพิพากษาของศาลแล้ว ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่เพียงในนี้ หากคณะกรรมการได้
ทำการสอบสวนในประเด็นต่าง ๆ ครบถ้วนตามที่กล่าวมาแล้วในประเด็นที่หนึ่ง กรรมการขนส่งทางบก
สามารถนำส่วนของการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมาพิจารณา
ว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ การสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่

(คุณพรพิพิช ชาล)

เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๔๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีผู้เสียหายฟ้องเทศบาลเมืองสกลนครและกรมที่ดิน

จังหวัดสกลนครได้มีหนังสือที่ สน ๐๐๑๘.๕/๔๘๖ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า นาง ศ. ในฐานะผู้จัดการมรดกของ นาย ส. ได้ฟ้องเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสกลนคร ที่ ๑ เทศบาลเมืองสกลนคร ที่ ๒ ผู้อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดสกลนคร ที่ ๓ และกรมที่ดิน ที่ ๔ เป็นผู้ดูแลซึ่งต่อศาลปัจจุบันแก่น คดีหมายเลขคดีที่ ๔๙๐/๔๘๖ เรื่อง ที่ดินพื้นที่บ้านที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและยกเว้นห้ามเมือง

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องกรมที่ดินและเทศบาลเมืองสกลนคร เนื่องจากเจ้าหน้าที่สังกัดหน่วยงานดังกล่าวกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบุคคลภายนอก จึงขอให้จังหวัดสกลนครแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแทนกรมที่ดินตามคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๗/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๒ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยขอให้จังหวัดประสานงานกับเทศบาลเมืองสกลนครในการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่อไป

จังหวัดสกลนครพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๓๕ กำหนดว่า “ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า...” และข้อ ๑๑ กำหนดว่า “ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่านึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากการกระทำการท่าข่องเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๕ หรือข้อ ๕ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ” ดังนั้น จังหวัดสกลนครจึงขอหารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ดังต่อไปนี้

๑. กรณีบุคคลภายนอกฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการละเมิด เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลยังไม่เป็นที่ยุติว่าหน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกหรือไม่นั้น ผู้มีอำนาจจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่

๒. เทศบาลเมืองสกลนครซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่นจะสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดร่วมกันกับกรมที่ดิน (โดยมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐได้หรือไม่ และผู้มีอำนาจร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการของเทศบาลเมืองสกลนครหมายถึงผู้ใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะกรรมการพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมที่ดิน) ผู้แทนจังหวัดสกลนคร และผู้แทนเทศบาลเมืองสกลนคร เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า ระเบียบสานักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์ให้นำมาใช้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติที่เป็นภาระทำลายมิได้ต่อหน่วยงานของรัฐ^๙ แต่จะไม่นำมาใช้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติที่เป็นภาระทำลายมิได้ต่อบุคคลภายนอก^{๑๐} ทั้งนี้ โดยประสงค์ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีระเบียบหรือ “ข้อบังคับให้หน่วยงานสานักนายกรัฐมนตรี” แต่ในกรณีที่ยังไม่สามารถจัดให้มีระเบียบดังกล่าวได้ ผู้รับผิดชอบจัดให้มีระเบียบเช่นว่านั้นต้องมีคำสั่งให้หน่วยงานของตนปฏิบัติตามระเบียบสานักนายกรัฐมนตรีฯ โดยอนุโลม ทั้งนี้ ตามติดตามรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๓๙ ดังนั้น เมื่อราชการส่วนท้องถิ่นยังไม่จัดให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นกระทำลายมิได้ต่อบุคคลภายนอกขึ้นแล้ว ราชการส่วนท้องถิ่นจึงนำหมวด ๒ แห่งระเบียบสานักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงบทนิยามในข้อ ๓๐ ที่กำหนดให้ “หน่วยงานของรัฐ” ในหมายความรวมถึงราชการส่วนท้องถิ่นอีกแต่อย่างใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะกรรมการพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวประกอบกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็นในดังลักษณะเดียวกันนี้

๑. ข้อ ๖ ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออื่นๆ และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชโองกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

๒. ข้อ ๓๐ ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออื่นๆ และมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ประเด็นที่หนึ่ง ตามข้อ ๓๕^๙ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้ชัดเจนว่า เมื่อบุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยไม่ซักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารณให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นท่าหน้าที่สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้วเสนอความเห็นต่อผู้แต่งตั้งเพื่อพิจารณาตัดสินใจในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลว่าความเสียหายตามที่บุคคลภายนอกกล่าวอ้างในคำฟ้องนั้นเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่มิได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๖^{๑๐} แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๖^{๑๐} แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากความเสียหายตามในคดี

เมื่อกรณีตามข้อเท็จจริงที่ขอหารือมาแล้ว ปรากฏว่า นาง ส.

ในฐานะผู้จัดการรอดกษอย นาย ส. ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้ฟ้องเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสกลนคร เทศบาลเมืองสกลนคร ผู้อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดสกลนคร และกรมที่ดินต่อศาลปกครองขอนแก่นเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๔๘๐/๒๕๔๔ ว่าเจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองสกลนครและเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินกระทำละเมิด ผู้มีอำนาจจึงต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๓๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ โดยไม่จำต้องรอให้คดีเป็นที่ยุติเสียก่อนว่าหน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกหรือไม่

๙ ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ซักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับค่าแนะนำจากกระทรวงการคลัง

๑๐ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้วเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

๑๑ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแอดลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

ประเด็นที่สอง โดยที่ข้อ ๓๑' แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติ
ของการเรียนต้นกระบวนการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
ต่อบุคคลภายนอกได้กำหนดให้นำข้อ ๔ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ดังนั้น แม้ว่าข้อ ๓๕
แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จะกำหนดให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง
ความรับผิดทางละเมิดขึ้น โดยไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ หรือผู้แต่งตั้ง
หรือไม่ได้กำหนดกระบวนการอื่นใดที่จะต้องปฏิบัติໄว้ก็ตาม แต่ยอมเข้าใจได้ว่าการแต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๓๕ นั้น หมายความถึงการปฏิบัติ
ตามข้อ ๓๑ ประกอบกับข้อ ๔ ถึงข้อ ๒๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

สำหรับกรณีตามข้อเท็จจริงที่ขอหารือมา นั้น ปรากฏว่า นาง ๘.

ในฐานะผู้จัดการมรดกของ นาย ส. ได้ฟ้องต่อศาลปกครองขอนแก่นโดยอ้างว่า
ความเสียหายจากการกระทำละเมิดเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองสกลนคร
และเจ้าหน้าที่กรมที่ดิน ซึ่งตามข้อ ๗๙ แห่งกฎหมายที่ระบุไว้ในข้อ ๑๙' แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ
กำหนดให้กรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจ
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่เกี่ยวข้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ
สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ดังนั้น ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเทศบาลเมืองสกลนครและกรมที่ดินซึ่งเกี่ยวข้องกับการ
กระทำการเสียหายจึงต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ส่วนผู้มีอำนาจของเทศบาลเมืองสกลนครที่จะร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด นั้น ตามข้อ ๓๑ ประกอบกับข้อ ๔' และ
ข้อ ๑๑ กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง
ความรับผิดทางละเมิด ฉะนั้น จึงต้องพิจารณาว่าผู้ใดเป็นหัวหน้าหน่วยงานของเทศบาลเมือง

"ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้น
เห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อ
ผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับขั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณี
ที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ดังขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงาน
ของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๔ ถึง
ข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม"

"ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือ
ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำการของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๔
หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ"

"ข้อ ๔ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
แห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำการของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงาน
ของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า
เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าลินใหม่ทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้"

สกลนคร ซึ่งตามมาตรา ๔๔ สัตตаратส์ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล ดังนี้ กรณีตามข้อหารือนายกเทศมนตรีของเทศบาลเมืองสกลนครจึงเป็นหัวหน้าหน่วยงานของเทศบาลเมืองสกลนครและเป็นผู้มีอำนาจร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

(คุณพรทิพย์ ชาล)

เลขอิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๕๑

“มาตรา ๔๔ สัตตarat ให้นายกเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล